

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Project Steelanol, Arcelor Mittal Gent:
nieuwbouw aan de Knippegroen te Sint-Kruis-Winkel.
Programma van Maatregelen

E.N.A. Heirbaut

Colofon

Titel: Project Steelanol, Arcelor Mittal Gent: nieuwbouw aan de Knippegroen te Sint-Kruis-Winkel. Programma van Maatregelen.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 63

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: 6 december 2017

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de Ferrariskaart.

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

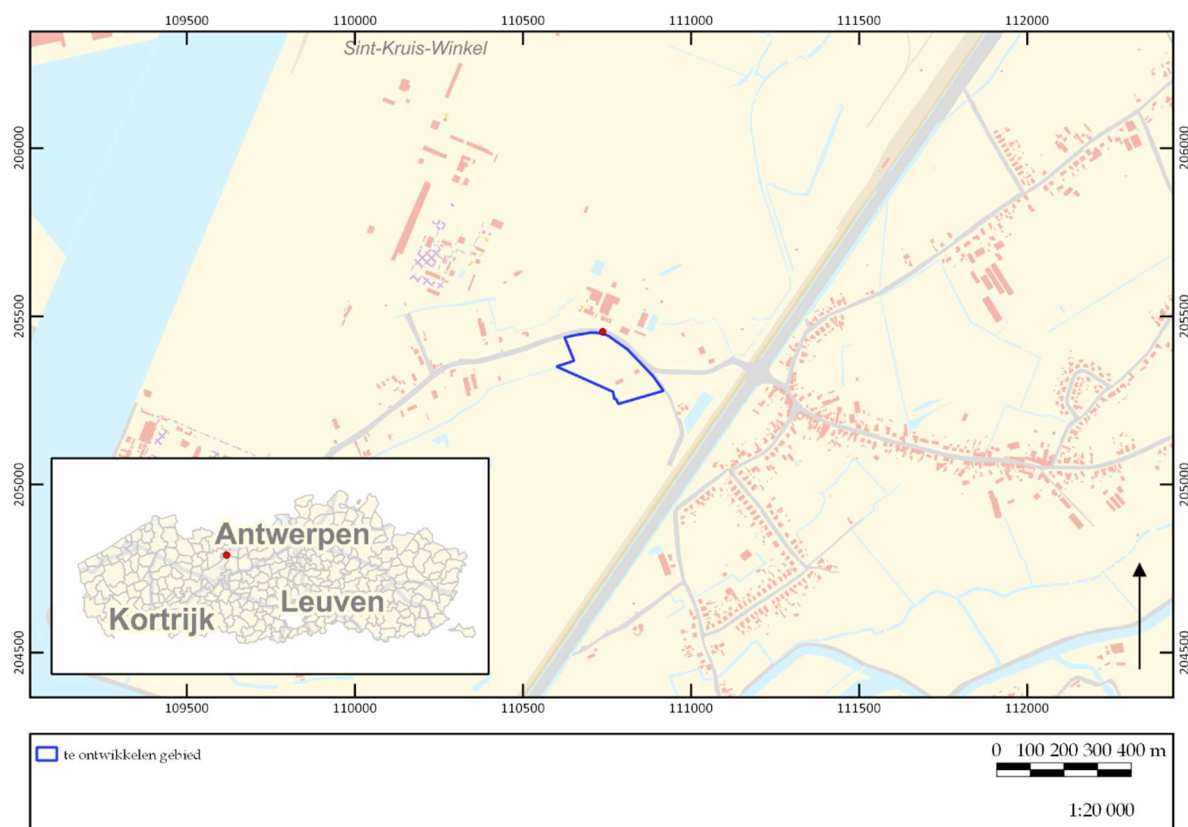
Deel II. Programma van maatregelen: Knippegroen, Gent.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	4
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3 AANLEIDING VOORONDERZOEK EN BESCHRIJVING WERKZAAMHEDEN	6
4 SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK EN AANBEVELINGEN	10
LIJST VAN FIGUREN	11
LIJST VAN BIJLAGEN	11

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Knippengroen te Sint-Kruis-Winkel (Gent) (fig. 1). Op dit moment is het hele terrein braakliggend. Het is de bedoeling om het terrein in ontwikkeling te nemen en er een bio-ethanolfabriek te bouwen. Een groot deel van de werken is reeds vergund (vergunningen verkregen in 2015 en 2016), maar een klein gedeelte van het plangebied nog niet. Het gaat meer bepaald om het palenplan (funderingsplan) voor de percelen 140G en 141). In functie van het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning voor dit gedeelte wordt deze archeologienota opgesteld.

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©GEOPUNT/EH

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Knippegroen
Ligging	Knippegroen, Sint-Kruis-Winkel
Provincie	Oost-Vlaanderen
Kadastrale gegevens	GENT 14 AFD/F/percelen 0136/00B000, 0136/00A000, 0137/00M000, 0137/00F000, 0137/00K000, 0135/00_000, 0138/00_000, 0139/00_000, 0023/00C000, 0140/00G000, 0141/00_000
Bounding Box	X Y 109034,065 206347,073 112434,065 206347,073 109034,065 204367,073 112434,065 204367,073
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2017J265
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Termijn	november-december 2017
Geplande ingreep	bouw van bio-ethanolfabriek
Oppervlakte plangebied	ca. 34.883 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 5000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	geen
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota met beperkte samenstelling, bureauonderzoek

3 Aanleiding vooronderzoek en beschrijving werkzaamheden

Op dit moment ligt het hele terrein braak in afwachting van de geplande ontwikkeling. In functie hiervan zijn reeds verschillende werken uitgevoerd, die reeds in het verleden vergund zijn geweest. Deze werken worden hieronder beschreven.

Op 18 oktober 1976 is een vergunning afgegeven voor het aanleggen van een bovengrondse gasleiding voor hoogovengas tussen Ebes en Sidmar (Litt. P-13-76; zie bijlage 2, p.2).

In 2009 is een stedenbouwkundige vergunning afgegeven voor het stockeren van onderdelen (bijlage 3). Hiertoe is een steenslagverharding aangelegd in het plangebied, met een totale oppervlakte van ca. 50.500 m². Middels deze vergunning werd ook de toestemming gegeven om een werfdorp in functie van de bouw van een elektriciteitscentrale aan te leggen. Dit omhelst verschillende prefabcontainers en tijdelijke burelen.

In 2015 is een vergunning verkregen voor de aanleg van twee kabelverbindingen 36kV tussen het take over point gedefinieerd met Elia en de post Windcentrale te ArcelorMittal Gent (zie bijlage 2, p. 3: vergunningsnummer 2015/01102).

Voor perceel 23C zijn reeds verschillende vergunningen afgegeven: een vergunning voor de constructie van een watervang, de plaatsing van ondergrondse kabels en leidingen en een water- en afvalwateruitlaat, en de ontbossing van een terrein met een oppervlakte van 11.424 m² (vergunningsnummer 2007/50200); een vergunning voor het kappen en rooien van bomen (vergunningsnummer 2015/01101); een vergunning voor het rooien van bos, het dempen van grachten, het afgraven van het terrein tot +6,00 m TAW en vervolgens ophogen tot een niveau van +8,2 m TAW (waarbij het ophogingspakket 2,2 m dik is) waarna nog 30 cm betonpuin is aangebracht (vergunningsnummer 2015/01126, bijlage 1)).

Voor de percelen 23C, 135, 136A, 136B, 137K, 137M, 137F, 138, 139, 140G en 141 is verder ook een vergunning verleent voor het plaatsen van funderingen voor een C-sift gasfermentatiefabriek (vergunningsnummer 2015/01182, bijlage 2). Deze voorziet in het ophogen van terrein, waarbij de bestaande toestand wordt verwijderd (rooien van bomen en dempen van grachten). Deze werken omvatten hetzelfde als de reeds eerder vergunde afgravingen op perceel 23C, namelijk afgraven van het terrein tot op +6,00 m TAW, vervolgens ophogen met aanvulzand tot een niveau van +8,20 m TAW (waarbij het ophogingspakket 2,2 m dik is) waarna een 30 cm dikke betonpuinlaag wordt aangebracht. Verder wordt nog een 1 m brede gracht voorzien rondom het terrein die aansluit op de straatsgracht. Aansluitend is er een 3 m brede piste in LD-slakken, vervolgens is er de aanzet van een 6 m breed talud.

Aangezien bovenstaande vergunningen reeds in het verleden afgegeven zijn, zijn deze werken ook reeds uitgevoerd. Met name het afgraven van het terrein is voor het bepalen van de archeologische potentie van belang.

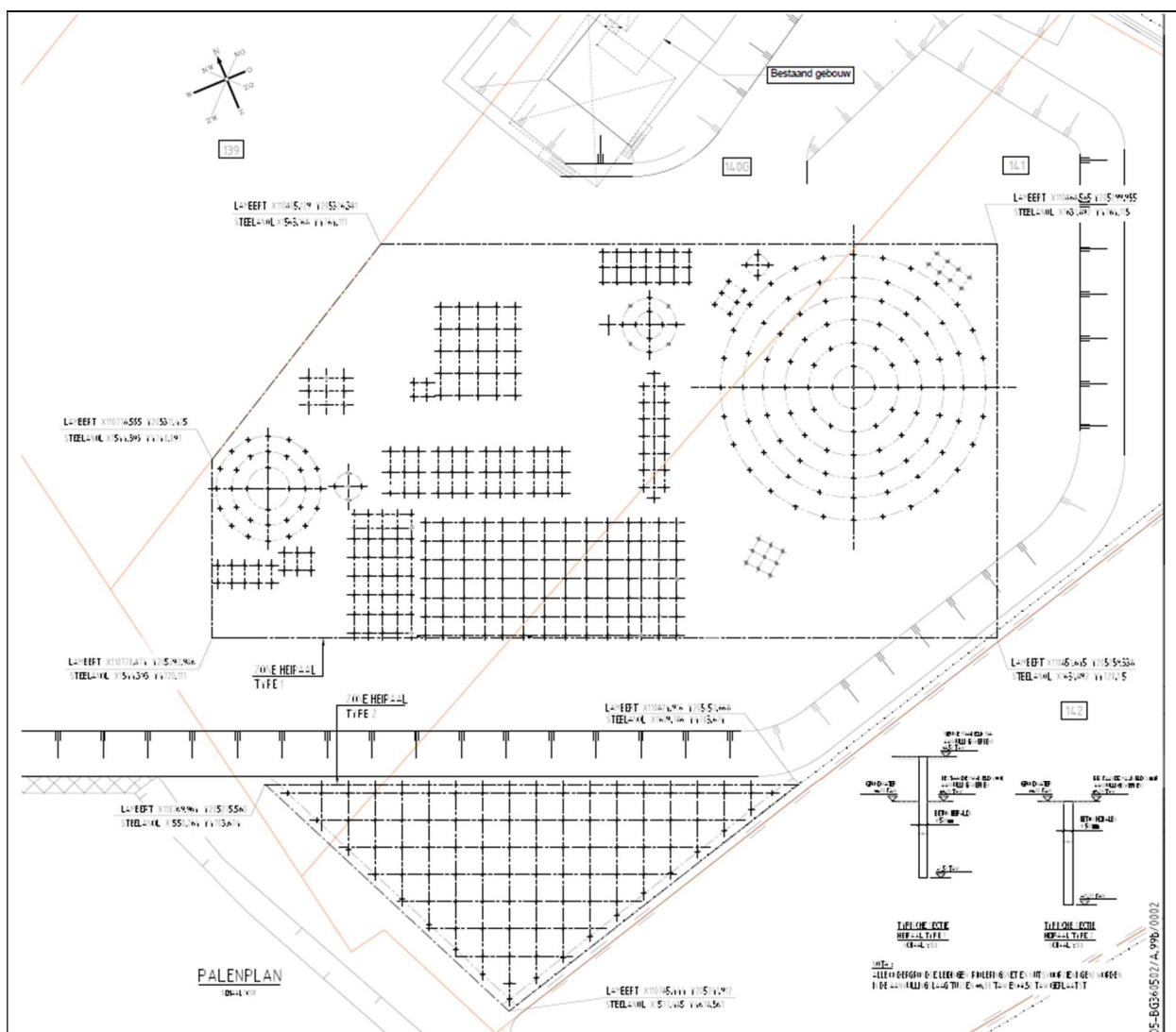
Tijdens deze graafwerken is over het volledige plangebied de teelaarde weggehaald. Dit is gebeurd zonder archeologische begeleiding, en is rigoureus gebeurd. Dit

betekent dat er geen rekening is gehouden met eventuele archeologische vindplaatsen maar dat de grond grof is weggegraven. Bovendien heeft zware machinerie over het hele terrein gereden om deze grond enerzijds af te voeren en anderzijds om daarna de vergunde ophogingen te realiseren. Dit betekent dat het niveau onder de zwarte teelaarde, daar waar zich de archeologische sporen kunnen aftekenen en vondsten verzameld kunnen worden, reeds volledig verstoord is.

Figuur 2. Overzichtsfoto's tijdens en na de uitgevoerde werken op de percelen 140G en 141 waarvoor nu een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd (boven vanuit het zuiden, onder vanuit het oosten).

In dezelfde figuur zijn ook de typedoorsneden van de twee typen heipalen weergegeven. In het geval van type 1 hebben de betonnen heipalen een diameter van 500 mm en zullen ze tot een diepte van ca. -1,50 m TAW aangebracht worden. Type 2 heeft eenzelfde diameter maar zal tot een diepte van ca. -10,00 m TAW aangebracht worden. Alle ondergrondse leidingen voor het rioleringsnetwerk en de nutsvoorzieningen zullen in de aanvullingslaag (dus tussen +6,00 m en +8,50 m TAW) worden aangebracht.

Aangezien de bodem reeds zwaar verstoord is door de reeds vergunde en uitgevoerde werken, met name het afgraven en ophogen van de bodem zonder archeologische begeleiding, waardoor het potentiële archeologische niveau reeds

vergraven en verreden is, zal de impact van de geplande werken op de bodem en op het mogelijk hierin schuilgaande archeologische patrimonium zeer klein zijn.

4 Samenvatting van de resultaten van het bureauonderzoek en aanbevelingen

Het onderzoek naar de historische bronnen heeft weinig informatie opgeleverd. Op de historische kaarten wordt het gebied aangegeven als onbebouwd, en het is de afgelopen drie eeuwen waarschijnlijk voornamelijk in gebruik geweest als landbouwgrond. Pas op het einde van de vorige eeuw is er sprake van bebouwing.

In en rond het gebied zijn geen archeologische waarden bekend, maar dit wil niet betekenen dat er zich geen archeologische vindplaats binnen de grenzen van het plangebied kunnen voordoen. Als gekeken wordt naar de bodemkaart, dan wordt het gebied gekenmerkt door (matig) natte bodems, maar of deze drainageklasse ook opgaat voor het verleden is niet bekend.

Al met al kan geconcludeerd worden dat het mogelijk is dat er zich hier een archeologische site in de bodem bevindt (middelhoge potentie), maar dat het bureauonderzoek hier geen sluitend antwoord op kan geven. Verder onderzoek zou hier aangeraden zijn om de potentie beter te kunnen vaststellen.

Echter, als de reeds vergunde en uitgevoerde werken in ogenschouw worden genomen, dan blijkt dat het hele plangebied al grondig is verstoord. De teelaarde is afgegraven zonder archeologische begeleiding. Het afgraven is rigoureuus gebeurd, waarbij het afgraven zeker niet laagsgewijs is gebeurd. Bovendien is tijdens het afgraven en het ophogen van het terrein met zware machinerie over het afgegraven vlak gereden. Aangezien het archeologische niveau over het algemeen te vinden is onder de A-horizont (teelaarde), op de overgang van de B-horizont naar de C-horizont, en dit het niveau is waarover deze machinerie heeft gereden, kan met zekerheid gesteld worden dat dit niveau zeer zwaar verstoord is geworden en dat, indien er zich hier een archeologische vindplaats bevond, deze nu volledig verstoord is.

Op basis hiervan moet de archeologische potentie van het plangebied bijgesteld worden tot laag. Het uitvoeren van de werken waarvoor nu nog een stedenbouwkundige vergunning aangevraagd moet worden, zal geen bijkomende verstoring meer veroorzaken.

Op basis van de hierboven beschreven situatie wordt dus ook geen vervolgonderzoek voorgesteld, en is ook geen programma van maatregelen geschreven voor vervolgonderzoek. Er wordt aangeraden het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding	aanmaakdatum origineel/afbeelding	aanmaakwijze
2017J265	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	1:10.000	1:10.000	21/11/2017	digitaal
2017J265	2	foto	overzichtsfoto's tijdens en na de uitgevoerde werken	nvt	nvt	2015-2016	digitaal
2017J265	3	funderingsplan	funderingsplan percelen 140G en 141	1:200	nvt	23/11/2017	digitaal

Lijst van bijlagen

projectcode	bijlagenr.	type	onderwerp	vergunningsdatum	aanmaakwijze
2017J265	1	stedenbouwkundige vergunning	aanvraag tot ophoging perceel 23C	2015	digitaal
2017J265	2	stedenbouwkundige vergunning	aanvraag tot ophoging percelen 23C, 135, 136A, 136B, 137K, 137M, 137F, 138, 139, 140G en 141	2015-2016	digitaal
2017J265	3	stedenbouwkundige vergunning	aanleggen stockagezone voor tijdelijke opslag van onderdelen op de percelen 139F, 137M, 142, 121A, 135, 138, 136A, 137K, 136B, 118K, 120A, 137F, 122C, 141, 122B.	2009	digitaal
2017J265	4	funderingsplan	Funderingsplan op basis van palen voor de percelen 140G en 141	2017	digitaal